

Микола ГОГОЛЬ

Сорочинський ярмарок

— От біда, Роман іде, от тепер я-раз насадить мені бебехів, та й вам, пане Хомо, не без лиха буде.

(З малоросійської комедії).

“СЮДИ, Афанасію Івановичу! Ось тут тин нижчий, підіймай-те ногу. Та не бійтеся: дурень мій подався на цілу ніч з кумом під вози, щоб москалі часом не поцупили чо-го”.

Так грізна жінка Черевикова ласкаво підбадьорювала поповича, що боязко тулився коло тину; той виліз хутко на тин та довго стояв, вагаючись, на ньому, ніби висока страшна примара, націлюючись оком, куди б краще стрибнути, і, нарешті, з шумом кинувся в бур'ян.

“Ото лихо! Чи не забилися ви, чи не скрутили ще, боронь Боже, в'язи?” — лепетала заклопотана Хівря.

“Ці! Нічого, нічого, найлюб'язніша Хавроніе Никифорівно!” — болісно й пошепки промовив попович, підводячись на ноги: “Крім хіба узявлення від кропиви, цього змієподібного зілля, як казав небіжчик отець протопоп”.

“Ходімо ж тепер до хати, там нікого нема. А я думала вже, Афанасію Івановичу, що на вас болячка чи соняшниця напала. Нема та й нема. Як же вам живеться? Я чула, що панотцеві перепало тепер чимало всякої всячини!”

“Чиста дрібниця, Хавроніе Никифорівно; панотець зібрав за весь піст мішків з п'ятнадцять ярового, проса мішків з чотири, книшів із сотню, а курей, якщо полічити, то не буде й п'ятдесяті штук, яйця ж усе більше протухлі. Та воістину сладос-

Ілюстрація Ольги ЮНАЙТИС.

ні приношення, мовивши до прикладу, єдино від вас сподіваємося дістати, Хавроніе Никифорівно!” — говорив далі попович, розчулено поглядаючи на неї і присуваючись ближче.

“Ось вам і приношення, Афанасію Івановичу!” — промовила вона, ставлячи на стіл полумиски і манірно застібаючи свою кофту, що наче ненавмисно розстебнулася: “Варенички, галушечки пшеничні, пампушечки, товченички!”

“Б'юсь об заклад, якщо це зробили не наймайстерніші руки з усього Євиного роду!” — сказав попович, беручись до товченичків і присовуючи другою рукою варенички. “Одна-че, Хавроніе Никифорівно, серце моє прагне від вас поживи, солодшої за всі пампушечки й галушечки”.

“От я вже й не знаю, якої вам ще поживи хочеться, Афанасію Іванови-

Корисні поради

• У китайських пуховиків пух стирчить не тільки зі швів, а й через саму тканину. Витягніть одну пушинку і поміряйте лінійкою. Якщо довжина пуху більше 10 см, то пуховик справді зроблено в Китаї.

• При купівлі комп'ютера обов'язково перевірте, скільки операцій він може здійснити за одну секунду. Не полініться підрахувати! Перевірка займе всього лише секунду, зате ви будете впевнені, що матимете якісну оргтехніку.

• Неприємний запах ковбаси ще не означає, що вона підроблена. Ковбаса “з душком” може бути просто не зовсім свіжою. У такому випадку вимагайте, щоб її вам продали за півціни.

• Якщо вам пропонуватимуть плавлені сирки із Швейцарії, то знайте, що там ще не освоїли виробництво таких сортів, як “Дружба”, “Янтарний”, “Російський”, “Весела корівка” тощо.

• Туалетне мило, незважаючи на свою назву, не повинне мати запах туалету. Воно має пахнути вранішньою свіжістю повітря.

Мал. Володимира УБОРЕВИЧА-БОРОВСЬКОГО.

Народні цєтїшки

Перед ярмаркуванням дружина несподівано запропонувала чоловікові в цей день звертатися одне до одного на “ви”. Чоловік витріщив на неї очі:

— Навіщо воно нам?!
— Аби всі бачили, що ми культурні люди.

Чоловік здивовано стєнує плечима, однак погодився. Півдня на ярмарку вони називали одне одного на «ви». А в обід чоловік десь загубився. Жінка туди, жінка сюди — ніде немає благовірного. Насилу знайшла його в корчмі. Сидить за столиком, випиває. Залітає вона в корчму та як закричить на чоловіка:

— Я за вами, а ви тут, забралися та й сидиш, щоб ви крячкоту сів!

***

Дядько цікавиться в собачника породою цуценят, яких той продає.
— Це найкраща порода сторожових собак! Через рік він так охоронятиме майно, що злодії десятою дорогою оминатимуть вашу оселю!

— А яка ціна цуценятів?
— П'ять тисяч доларів.
— Еге! Якщо я заплачу такі гроші, то йому не буде чого й сторожувати...

***

До продавця сувенірів і антикварних речей звертається подружжя літнього віку:

— Ми вчора купили у вас ось цей годинник нашої молодості — з гирьками та зозулею...

— І що, він зламався?
— Ні.
— Може, відстає чи спішить?
— Теж ні.
— Так що вам не подобається?
— Розумієте, коли відкривається віконце і з нього визирає зозуля, то вона не години кує, а чомусь запитує: “Яка зараз година?”...

***

Попуєць довго й зосереджено розглядає в'язанки ріпчастої цибулі. То нахилиться, то відсторониться, то з одного боку гляне, то з іншого. Зрештою вибрав невеликий віночок, але не поспішає купувати, продовжує роздивлятися та перемацувати кожну цибулину. Хазяйці товару, яка мовчки стежила за доскіпливим покупцем, увірвався терпець:

— Ви цибулю вибираєте, чи дівку на сватанні!

***

— Навіщо дурите людей?!
— Чого ви так вважаєте?
— Рекламуєте, що тут найнижчі ціни, а насправді на ваших цінниках нулі в один рядок не вміщаються!

— А при чому тут нулі? Ви уважніше роздивіться: ніде на ярмарку цінники товарів так низько не виставлено, як у нас!

Мал. Олеся МЕДВЕДЄВА.

• ДО РЕЧІ

У затїнку синовї слави

ДАЛЕКО не всі знають, що в 60-х роках XIX столїття Василь Опанасович Гоголь-Яновський, батько Миколи Гоголя, був визнаним письменником, а його п'єса “Простак, або Хитрість жінки, перехитрена солдатом” вважалася першою українською комедією. Саме Василь Гоголь-Яновський та Іван Котляревський (вони дружили ще з часів навчання в Полтавській духовній семінарії) стали зачинателями нової вітчизняної літератури, плідно розвивали сучасну українську літературну мову. Обидва мали значний вплив на становлення Миколи Гоголя, який у перших своїх творах при змалюванні етнографічно-побутових деталей українського життя намагався йти слідом за батьком та Іваном Котляревським. Особливо це помітно в оповіданні “Сорочинський ярмарок”, де всі епіграфи до розділів узяті або з народних переказів, азок і пісень, або з “Енеїди” Івана Котляревського та батькових комедій. Характерно також, що в комедії Гоголя-батька “Роман і Параска” дяка Хому Григоровича зображено, як сільського ловеласа, що бачимо і в українських переказах про дяків, а в “Сорочинському ярмарку” роль Хоми Григоровича виконує дяк Афанасій Іванович.

Микола Гоголь дуже високо цінував твори свого батька, вважав його своїм першим вчителем — адже той відкрив синові ще в дитинстві всі таємниці театру. Справа в

тому, що службові обов'язки управителя маєтку Дмитра Трошинського в Кибинцях під Миргородом Василь Опанасович вдало поєднував з роботою одночасно режисера, актора, сценариста і керівника створеного магнатом домашнього кріпосного театру. Тож завдяки насамперед Гоголю-Яновському маєток здобув славу одного з осередків української культури першої чверті XIX столїття (“малоросійські Афіни”).

Поєднуючи отримані від батька знання, талант і власний досвід, Микола Гоголь добився більше за Василя Гоголя. Якщо комедії Гоголя-старшого ставилися у провінційних кріпосних театрах, то п'єси Гоголя-молодшого йшли в кращих театрах Києва, Петербурга і Москви. Микола Гоголь хотів здійснити постановку батькових комедій у Петербурзі, та, на жаль, не склалося. До того ж найпопулярніші твори Гоголя-сина виходили майже в усіх країнах світу. Гоголеві-батьку пощастило менше — нині він майже невідомий широкому загалу, з кількох десятків його п'єс до нас дійшла лише одна, але й та виходила друком уже після його смерті. Можливо, Василь Гоголь-Яновський просто не встиг теж стати класиком, бо прожив усього 48 років. Можливо, він поділився з сином не лише літературним талантом, а й віддав свою щасливу долю, аби самому лишитися в затїнку його слави...

Анна БОГОРОДІЧЕНКО.
(Книжковий веб-портал “Друг читача”).

Все є, що потрібно нам.

Ложки, мед і пироги,
Ще й наміста дороги,
Хто купля, хто продає,
А хто байдики б'є...

Перший хоче більше взяти,
Другий дума сторгувати,
Третій хвалить так і сяк,
Бо куштує на дурняк!

На ярмарку красота,
Як би купити ще й літа.
Молоді літа купити
Та й ніколи не старіть —
Моя мрія золота.

Наталія ФАЛІОН.
Хмельницька обл.

Ідемо торгувати і обнови купувати

На дорозі шарварок,
Ідемо на ярмарок.
Ідем, ідем торгувати
Та й обнови купувати.
Ідемо на ярмарок.

Зарізала кабана,
З льоху витягла вина.
Везу сало продавати,
Вином хлопців частувати.

На ярмарок я спішу,
Купити козу — всіх прошу.

Продам козу і бичка,
Куплю собі мужичка.
Нікуди не відпущу.

Виберу собі того,
Самого красивого.
Щоб горілки він не пив,
Все робив, мене любив,
На руках мене носив.

На ярмарку шум і гам,
На ярмарку різний крам.
Свини, барани, помідори, кавуни —

Реклама. Оголошення

“Беріть, не минайте ці рушники, молодички! Утріться, й рум'янець не зійде із личка”.

“Коваль, якщо треба, підкує і твого коня, й самого тебе! Є підковки на підбори до чобіт, козаче, — ти станцюєш, кінь заскаче!”

“Вирує життя, міняється мода, лише сало із моди не вийде ізроду!”
“А в нас часник, як бик! А цибуля, як гуля! Всі мікроби убиває, буде здорової той, хто придбає!”

“Не ходіть по ярмарку без толку — виберіть своїй жінці гарну метьолку!”

Архів “зорянського”
гумору на сайті:
www.zorya.poltava.ua

